

DOLLE DINSDAG

Volgens Frans Goedhart zou tijdens de bijeenkomst gebleken zijn, 'dat in de hoofdstad welgeteld 27 vuurwapens gemobiliseerd konden worden'¹, en wat van Randwijk omtrent de bespreking had gehoord, bracht deze er toe, door middel van een telegram (het werd op 7 september door de marconist van de spionagegroep-'Kees' verzonden) een persoonlijk beroep te doen op van Heuven Goedhart: 'Moeten de burgers van de wereldvermaarde stad Amsterdam de stad helpen bevrijden met de vuisten? Uit contacten met andere groepen blijkt belachelijk weinig wapens beschikbaar. Vastberaden mannen genoeg. Regeling zending via RVV met mededeling: voor *VN*² – het was van Randwijk dus bekend dat het Geallieerde opperbevel de voor Nederland bestemde wapens en explosieven via de Raad van Verzet wilde droppen. Gelijk in hoofdstuk 2 vermeld, hadden kort voor Dolle Dinsdag droppings plaatsgevonden, maar slechts drie – drie kleine; de Nederlandse illegaliteit was op die zo kritiek lijkende dag praktisch ongewapend.

Acties der illegaliteit

Wat de OD en de Vertrouwensmannen aan voorbereidingen troffen, lag in een illegaal vlak maar betekende niet dat daden werden verricht waarmee men op Dolle Dinsdag zelf de vijand en zijn helpers afbreuk deed. Tot dergelijke daden kwam het echter wel, allereerst al van de zijde van de centraal geleide Landelijke Knokploegen, maar daarnaast (ons overzicht is stellig niet volledig) ook van andere, soms losse groepen illegale werkers.

Het verst ging men in Oost Zeeuws-Vlaanderen. Heel begrijpelijk! Men was daar als geëlectriseerd door het bericht van de bevrijding, maandag, van het nabije Antwerpen. Wij vermeldden al dat op Dolle Dinsdag in Axel en Zaamslag NSB'ers en andere 'foute' elementen werden opgepakt en dat in Axel een van de predikanten als burgemeester ging fungeren. Illegale werkers in Kloosterzande gingen nog verder: ongeveer honderd Duitse militairen die er geen behoefte aan hadden om aan verdere gevechten deel te nemen, sloten zij als krijgsgevangenen op in een schoolgebouw. In ons relaas ook de volgende dagen betreffend

¹ Brief, 11 april 1949, van F. J. Goedhart aan de Enquêtecommissie, *Enq.*, punt f, gestenc. bijl. 284. ² Tekst: *Enq.*, punten j en o, gestenc. bijl. 564, p. 26.